

Uudistuva ja Osaava Suomi -ohjelman tilannekatsaus

MYR 19.11.2025
8/00.04.00/2025

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman toteutus on edennyt yli puolenvälin. Kokouksessa kuullaan tilannekatsaus ohjelman toteutuksen tilanteesta ja rahoitetuista hankkeista.

Ohjelman eteneminen uusien rahoitushakujen osalta oli Kainuussa keskeytetty kesällä 2025 Uudistava ja osaava Suomi -ohjelman ohjelmanmuutoksen vuoksi.

Kajaanin ammattikorkeakoululla keskeinen rooli hankkeiden toteuttajina

Ohjelman toteutukseen osallistuu suuri määrä yrityksiä, erityisesti EAKR ja JTF-hankkeissa.

Hankkeen toteutuksissa on toimijatyypeittäin paljon ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja kuntien edustajia. Kainuussa selvästi suurin toteuttajaorganisaatio on Kajaanin ammattikorkeakoulu, Ammattikorkeakoulun vetämissä hankkeissa alueen kunnat ovat hyvin kattavasti mukana, joten hankkeiden vaikutukset ja vaikuttavuus ulottuu maakuntaan laajasti.

Seuraavina useita hankkeita omaavina toimijoina erottautuvat Oulun yliopisto, Kajaanin kaupunki ja Sotkamon kunta.

Ohjelman toteutuksessa on ollut tavoitteena kohdistaa vähintään 35 % EAKR-rahoituksesta EU:n ja Suomen ilmastotavoitteiden mukaisiin toimenpiteisiin. Tätä tavoitetta edistetään erityisesti ohjelman toimintalinjalla 2, vähähiilinen Suomi.

Hankkeita toteutetaan pääsääntöisesti maakuntien sisällä, mutta myös ylimaakunnallisia hankekokonaisuuksia, joissa saman kokonaisuuden ja suunnitelman puitteissa tehdään toimia useamman maakunnan alueella, on käynnissä jonkin verran.

Ohjelman toteutukseen liittyvät myös ns. valtakunnalliset ohjelmat, joissa jotain suurempaa teemaa edistetään laajemmalla hankekokonaisuudella, jossa on mukana toimijoita eri maakunnista ja alueilta.

EU-ohjelmien hankkeilla toteutetaan Kainuun maakuntaohjelmaa ja sen tavoitteita

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman toteutusta seurataan myös Kainuun maakuntaohjelman ja älykkään erikoistumisen strategian tavoitteiden näkökulmasta. Maakuntien kärkialojen kehittäminen tapahtuu suurelta osin EU:n, kansallisen ja alueellisten ohjelmien yhteensovittamisen tuloksena.

Käynnissä olevan Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toteutuminen Kainuussa painottuu Innovatiivinen Suomi -toimintalinjalle (TL1) sijoittuvien hankkeiden kautta.

Rahoitusohjelmien yhteensovittaminen

Rahoitusohjelmien, hakuaikeakataulujen ja hakupainotusten yhteensovittamista tehdään määrärahojen vähentyessä jatkossa yhä aktiivisemmin. On tärkeää aktivoida Kainuun yrityksiä ja yhteistyökumppaneita myös hyödyntämään ohjelmanmuutoksen myötä syntyvien uusien toimintalinjojen rahoitusta.

ESR+ -haku

15.9.2025 päättyneessä ESR TL5 -haussa ei tullut Kainuuseen kohdistuvia hankehakemuksia, 23.9.2025 päättyneessä ESR TL4-haussa saapui 25 kpl Kainuuseen joko kokonaan tai osittain kohdistuvaa hankehakemusta.

Ympäristö-EAKR -haku

23.9.2025 päättyneessä ympäristö-EAKR-haussa (ET 1.1 ja ET 2.2) saapui 3 kpl Kainuuseen joko kokonaan tai osittain kohdistuvaa hankehakemusta.

EAKR: TL3-haku

Lokakuussa 2025 päättyneeseen TL3-hakuun saapui kolme hankehakemusta. Hakemukset ovat parhaillaan arvioitavana.

Vuodenvaihteen tienoilla suunnitellaan avattavan Kainuun liiton EAKR-haku.

JTF-haku

Kainuun liitto ei suunnittele JTF-hakua vuodelle 2026.

Ohjelmanmuutos

Valtioneuvoston 9. lokakuuta 2025 tekemän päätöksen perusteella ohjelman Euroopan aluekehitysrahaston ja sosiaalirahaston rahoitusta uudelleen kohdistetaan uusiin erityistavoitteisiin noin 300 miljoonaa euroa (ml. kansallinen vastinrahoitus).

Uudet ohjelman erityistavoitteet ovat:

- Puolustusteollisuutta ja kaksikäyttöisyyttä tukevan teollisuuskapasiteetin vahvistaminen (n. 90 milj. euroa).
- Sotilaallista liikkuvuutta edistävän kaksikäyttöisen liikenneinfrastruktuurin kehittäminen (n. 210 milj. euroa).

Tavoitteena on tukea puolustuksen tuotannollisen kapasiteetin lisäystä yrityksissä painottaen ensisijaisesti kaksikäyttöteknologiaa.

Tavoitteena on myös infrastruktuurin muokkaaminen niin, että se soveltuu sekä sotilaallisen liikkuvuuden että elinkeinoelämän tarpeisiin.

Uudet tavoitteet hallinnoidaan valtakunnallisena teemana, ja rahoittajina toimivat vuoden 2026 alusta alkaen toimintansa aloittavat elinvoimakeskukset.

Uusien tavoitteiden toimeenpano käynnistyy keväällä 2026. Euroopan komission pitää vielä hyväksyä Suomen esittämä ohjelmanmuutos.

Linkki Eura2021 -järjestelmän tietopalveluun, josta löytyvät kaikki Aura -ohjelmasta rahoitetut hankkeet
<https://eura2021.fi/hanketietopalvelu>

Lisätietoja vs. aluekehitysjohtaja Anna-Riikka Karhuselta, puh. 040 509 7606 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi ja aluekehityspäällikkö Paula Karppiselta, p. 044 710 0867 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Aluekehitysjohtajan ehdotus

Maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee asian tiedoksi.

Maakunnan yhteistyöryhmän päätös